

12. Fraud Act 2006. came into force on 15 January 2007 and applies in England, Wales and Northern Ireland. URL: <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/fraud-act-2006>.

13. Indian Penal Code. URL: https://www.iitk.ac.in/wc/data/IPC_186045.pdf.

14. U.S. Code: Title 18 – Crimes and Criminal Procedure. URL: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18>.

15. Кримінальний кодекс Турецької Республіки // переклад О. В. Коротюк. Київ : ОВК, 2021. 190 с.

16. Criminal Code of Czech Republic. URL: https://legislationline.org/sites/default/files/documents/05/Czech%20Republic_CC_2009_am2011_en.pdf.

17. U.S. Code: Title 18 – Crimes and Criminal Procedure. URL: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/18>.

Франків Володимир Васильович,
ад'юнкт відділу аспірантури (ад'юнктури)
і докторантури Національна академія
внутрішніх справ

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ ЗБРОЇ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ ТА ЗЛОЧИННИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ НА ПРИКЛАДІ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Незаконний обіг зброї, особливо вчинюваний організованими злочинними групами, є глобальною загрозою національній безпеці, громадському порядку та життю громадян. Це явище має транснаціональний характер, тому вивчення та запозичення ефективного досвіду інших країн є надзвичайно важливим. Серед держав, які досягли значних успіхів у протидії цьому злу, особливо виділяється Великобританія, зокрема Англія та Уельс, де сформована комплексна та багатогранна стратегія. Досвід Сполученого Королівства демонструє, що успіх у цій боротьбі залежить не від окремих заходів, а від синергії суворих законів, проактивної роботи правоохоронних органів, міжнародної співпраці та цілеспрямованої роботи з громадськістю [3].

Великобританія має одне з найсуворіших законодавств щодо обігу зброї у світі. Законодавство Великобританії постійно оновлюється. Так, Закон про насильственну злочинність 2022 року (Police, Crime, Sentencing and Courts Act 2022) ще більше посилив покарання за незаконне володіння та постачання зброї, особливо якщо воно вчиняється в контексті діяльності організованої злочинної групи. Це створює серйозне правове поле, де ризики для злочинців значно перевищують потенційні вигоди.

У Великобританії з 1 квітня 2006 р. діє Служба по боротьбі з найбільш небезпечною організованою злочинністю SOCA (Serious

Organised Crime Agency), пріоритетними напрямками діяльності якої є: підвищення рівня обізнаності населення про організовану злочинність; збільшення обсягу повернутих коштів, отриманих незаконним шляхом і числа розкритих кримінальних справ; підвищення загрози для діяльності організованих злочинних угруповань у Великобританії завдяки відпрацьованим оперативним і слідчим діям, а також впровадженню нових способів боротьби з цим явищем [0, с. 180].

Основними напрямками протидії незаконному обігу зброї у Великобританії є:

– *законодавчі обмеження та криміналізація*. Законодавство передбачає суворі санкції за незаконне володіння, збут і транспортування зброї. Зокрема, Firearms Act 1968 та наступні поправки встановлюють максимальні строки позбавлення волі до довічного ув'язнення за тяжкі злочини із застосуванням вогнепальної зброї.

– *спеціалізовані підрозділи поліції*. У складі Національного агентства боротьби зі злочинністю (National Crime Agency – NCA) функціонують відділи, що займаються виявленням каналів постачання зброї, відстеженням її переміщення та документуванням діяльності організованих злочинних угруповань.

– *міжнародна співпраця*. Велика Британія активно співпрацює з Європолом, Інтерполом та прикордонними структурами ЄС щодо обміну інформацією та проведення спільних операцій з перекриття транскордонних каналів контрабанди зброї, що надходить переважно з Балканського регіону та Східної Європи.

– *оперативно-розшукова діяльність та профілактика*. Поліція застосовує методи контрольованих закупок, агентурної роботи, прослуховування та сучасні технології відстеження комунікацій організованих груп. Крім того, значна увага приділяється роботі з молоддю та запобіганню залученню її до діяльності злочинних організацій, які часто використовують підлітків як кур'єрів.

– *громадські ініціативи*. Уряд підтримує програми на зразок Gun Surrender Scheme, коли громадянам дозволяється добровільно здавати незареєстровану зброю без покарання. Це дозволяє зменшити кількість одиниць вогнепальної зброї, що перебуває поза офіційним обліком [2].

Ефективність британської моделі полягає у комплексності підходу: суворе законодавство поєднується з активною діяльністю спеціальних органів, міжнародною кооперацією та превентивними заходами. Водночас проблемою залишається відновлення нелегальних каналів постачання, які швидко адаптуються до нових умов, використовуючи інтернет-платформи та криптовалюту для торгівлі зброєю.

Таким чином, досвід Великобританії демонструє, що боротьба з незаконним обігом зброї, яку контролюють організовані групи та злочинні організації, потребує багаторівневої та гнучкої стратегії. Він

може бути корисним і для України, яка в умовах війни та післявоєнної відбудови неминуче стикатиметься з ризиком поширення нелегальної зброї серед кримінальних структур.

Список бібліографічних посилань

1. Шостко О. Ю. Аналіз ефективної діяльності системи кримінальної юстиції у сфері протидії організованій злочинності в окремих європейських країнах. *Проблеми законності*. 2009. № 1. С. 176–185.

2. Макаренко Н. К. Організована та професійна злочинність в Україні: взаємозумовленість і взаємовплив. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2016. № 2 (12). С. 94–101.

3. Про Стратегію національної безпеки України: Указ Президента України від 14 верес. 2020 р. № 392. URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-zatverdiv-strategiyu-nacionalnoyi-bezpek-63577>.

Хименко Анастасія Олексіївна,
здобувач наукового ступеня доктора
філософії Державного торговельно-
економічного університету

НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ПРОТИДІЇ ДЕКЛАРУВАННЮ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ: КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Однією з причин низького економічного розвитку України як правової, незалежної та демократичної держави є відсутність в ній дієвої та збалансованої системи державних органів, які б належним чином забезпечували функціонування вітчизняної економічної безпеки [1, с. 357]. На сьогодні, в Україні існує розгалужена система державних органів у сфері економічної безпеки, у тому числі правоохоронних органів, діяльність яких безпосередньо направлена на виявлення та розслідування кримінальних правопорушень у сфері економіки, корупційних кримінальних правопорушень (Національна поліція України, Національне антикорупційне бюро України, Служба безпеки України, податкова міліція Державної фіскальної служби) або опосередковано спрямована на забезпечення протидії кримінальним правопорушенням цієї категорії (Державна податкова служба України, Державна служба фінансового моніторингу України, Державна митна служба України, Державна аудиторська служба України), й у складі яких функціонують однакові структурні підрозділи, які наділені подібними за своєю правовою природою організаційними та процесуальними повноваженнями, що негативно позначається на ефективності виконання ними завдань щодо протидії правопорушенням